

EEN WOORD

OVER DEN BOOM *SAMBINOER* OP SUMATRA, BETREK-
KELIJK DESZEELFS BOTANISCHE BEPALING
VOLGENS C. L. BLUME.

(*1ste gedeelte*);

DOOR

FR. JUNGHUHN,

Lid der Natuurkundige Commissie in Nederlandsch Oost-Indië.

MET EEN NASCHRIFT VAN

W. H. DE VRIESE,

*Hoogl. in de Kruidkunde, Directeur van den Kruidtuin van
's Rijks Hoogeschool, te Leiden.*

Ik heb in het jaar 1842 uit de Battalanden eene aldaar door mij ontdekte plant, als boomachtig *Lycopodium*, naar Europa gezonden, en deze ook in mijne op Sumatra zamengestelde beschrijving der Battalanden (1) welk geschrift gedurende mijne afwezigheid, in Europa gedrukt werd, als een boomachtig *Lycopodium* opgenomen.

De Heer C. L. BLUME maakt in zijne, in April 1849 verschenen Aflevering der *Rumphia*, p. 220, van deze plant gewag onder den naam van *Dacrydium elatum* WALL. (in navolging van ENDLICHER, die dit reeds in 1847 gedaan heeft (2) en treedt

(1) Die Battalanden auf Sumatra, Berlin 1847, bei REIMER, I en II Theil.

(2) Synopsis Coniferarum, p. 226.

daarbij in eene wijdloopige en afkeurende uiteenzetting van mijne vermeende benoeming, terwijl intusschen anderen, billijkerwijze, zich hebben vergenoegd, den, zonder mijn toedoen en mijnen wil bekend geworden naam van *Lycopodium arboreum*, eenvoudig als synonym te vermelden.

Ik had aanvankelijk besloten op dezen polemischen aanval, — die zijn eigen vonnis strijken moet, — het stilzwijgen te bewaren. Doch, herhaalde daadzaken hebben mij op nieuws geleerd, dat voortdurend zwijgen van de zijde van een goed bewustzijn, des aanvallers bescheidenheid in eene al te groote verzoeking brengt, om niet op den aangeranden het vermoeden van onkunde te werpen. Ik zou den Hr. C. L. BLUME wederkeerig kunnen aantoonen, dat het »errare humanum” ook op hem van toepassing is.

Ik laat echter ieder gaarne zijnen eigenen lof zingen, zoo hem dit aangenaam is; maar mij zelven vermeen ik te moeten ontdoen van het valsche verderen-kleed, waarmede de Heer C. L. BLUME mij ongeroepen heeft gelieven te versieren, — ik bedoel het kleed van onkunde en dwaasheid.

Tot dat einde wil ik den lezer de daadzaken eenvoudig en historisch voor oogen brengen, — ik wil hem vooreerst aantoonen, op welke wijze de uitgever der *Rumphia* van mijne benoeming van den Sambinoer gewag maakt, en hem alsdan verhalen, onder welke omstandigheden die benaming ontstaan en publiek geworden is, opdat, uit de vergelijking van beide, het doel duidelijk worde, wat den Heer

C. L. BLUME daartoe moet hebben gedrongen. Men zal dan kunnen zien, in hoeverre mijne vergissing vergeefelijk zij, of niet.

Men leze op pag. 219-220 der *Rumphia* de tuschen het geslacht *Podocarpus* en *Dacrydium* geplaatste lange aanmerking (1) van den Hr. C. L.

(1) *Rumphia sive Comm. botanicae de plantis Indiae orientalis, tum penitus cognitis tum quae in libris Rheedii, Rumphii cet. recensentur, auctore C. L. BLUME, cognomine Rumphius. III. L. B. 1847. p. 219.* » Hoc etiam loco » brevibus commemoranda est arbor, paucis abhinc annis in agro » Battarum insulae Sumatrae reperta, *Lycopodium arboreum* » JUNGHUHN. Quae de eâ prodita erant memoriae eo majorum excitare debebant admirationem, quod fama viri, eorum quae ad » vegetabilia cryptogamia pertinent, imprimis peritissimi, omnem erroris suspicionem prorsus tollere videbatur. Mihi tamen, » quamvis plurimi facerem inventoris et doctrinam et diligentiam neutiquam probari poterat res tam incredibilis, quam foret » *Lycopodium arboreum*, nisi accuratori investigatione et ab » aliis rei peritis illustrata et confirmata esset. Quid mirum » enim, si ipsa illa cogitatio: » *Lycopodium* altitudine arboris » » *Pini* repiri" ita viri sagasissimi JUNGHUHN oculos praestrinxisset, ut quaecunque in illâ arbore deprehenderet, quamvis » a naturâ *Lycopodiacearum* alienissima, iis tamen miraculum inventionis suae probari putaret! Magis vero mirabar, quum Professor noster eruditissimus, W. H. DE VRIESE, mentione factâ » in colloquio (*) de inventione illâ, reverâ ita esse affirmaret idque sibi e genuinis exemplis ab JUNGHUHN ad se missis perspectum esse, quibus ipse etiam fidem non denegarem. Hoc » etsi viri celeberrimi effatum valebat ad labefactandum incredulitatem meam, avide tamen oblatum mihi tanti vegetationis

(*). Dat is, in een vriendschappelijk gesprek !!!

BLUME, welke eene bladzijde verder (namelijk op bl. 221) door de eenvoudige en behoorlijke opnoeming van *Lycopodium arboreum*, als synonym van *Dacrydium elatum*, werkelijk gevolgd wordt. — Ieder nadenkende zou dus deze noot voor overbodig moeten houden (1)

Om de spanning des Lezers te verhoogen, begint de Heer C. L. BLUME op pag. 219 met een praeludium van loutere verbazing en verwondering; hij noemt het *Lycopodium* een waarachtig wonder der natuur, een buitengewoon wonder der vegetatie,

» miraculi cognoscendi arripui occasionem. At jam specimen
 » istius *Lycopodii arborei* JUNGH. manu tenens vix fidebam ocu-
 » lis, quum primo statim aspectu *Coniferam* agnoscerem, cujus
 » non nisi levissima cum quibusdam *Lycopodiis* esset similitudo.
 » In tanto autem incremento, quantum scientiae amabili recen-
 » tissimâ memoria accessit, nemini tamen ejus studioso latere
 » potest, propriam naturam vegetabilium tam diversorum, quam
 » *Lycopodiarum* et *Coniferarum*, toti eorum fabricae altius
 » et distinctius esse impressam, quam ut ullo evolutionis stadio
 » discrimen eorum difficile esse possit, itaque ad levem ejusmo-
 » di et fortuitam similitudinem, utpote exigui momenti, ne at-
 » tendendum quidem esse. In concilio investigatorum naturae
 » et medicorum Germaniae, mense Septembri 1844 habito (de
 » quo cf. relatio ejus concilii, Sectione secundâ p. 88) falsum
 » illud naturae miraculum diligentius exploravi et *Lycopodium*
 » *arboreum* JUNGH. ad Genus *Dacrydium* referendum et *D.*
 » *elato* WALL. ex Pulu-Pinang proxime affinem esse docui.”

(1) De vergissing had plaats zeven jaren voor het verschijnen van dit gedeelte der *Rumphia* en was reeds door SCHLECHTENDAL in mijne beschrijving der Battalanden I, 200 zelfs en door ENDLICHER in 1847 (zie *Coniferae*) verbeterd.

(»miraculum naturae" — »tantum vegetationis miraculum"). Ja, wat meer is, hij spreekt met bewondering »van mijne groote kunde" in cryptogamische planten, hij vleit mij met de namen van een hoogst ondervindingrijk en kundig man (»vir imprimis peritissimus, sagacissimus") en geeft dadelijk daarop iedereen ontegenzeggelijk te kennen, dat *hij* (C. L. BLUME) nog oneindig meer »peritissimus et sagacissimus" is, aangezien hij het »Lycop. arboreum JUNGH.", toen hem de Heer W. H. DE VRIESE (dien hij ook met den naam van »Professor noster eruditissimus, »vir celeberrimus" begroet), zonder erg, een door mij gezonden exemplaar in handen gaf, — dadelijk, op den »eersten blik"!! — als eene Conifera erkende. — Hij leert ons daarna dat hij door de nieuwste (microscopische) vorderingen der beminnelijke wetenschap hoegenaamd geene verwisseling tusschen Coniferae en Lycopodiaceae meer mogelijk acht, om dat de eigendommelijkheden van beide plantenfamilies in de geheele structuur dier gewassen veel te diep en te duidelijk ingedrukt zijn, — en geeft daarvoor als het ware te kennen, dat hij de structuur van het hout en de in rijen gestelde stomata der bladen dadelijk op den eersten blik (»primo tamen »aspectu") met *bloote oogen* gezien zou hebben, die hij naderhand onder het zamengesteld microscoop heeft laten afbeelden. V. tab. $\frac{172}{B}$ f. 1. (5. 6. 7.).

Het gezigt van den Heer C. L. BLUME schijnt zich sedert 1825 zeer verbeterd te hebben; toen ten min-

ste kon hij de vijfvoet dikke trachytzuilen niet zien (1) waaruit de kratermuur van den Gedeh zamengesteld is.

Ik gevoel derhalve een te dieper leedwezen, bij de geleverde proeve van de scherpte van zijn gezigt niet tegenwoordig geweest te zijn, daar ik niet kan ontkennen op dit punt ongeloovig te worden, zoo dikwijls mij die trachytzuilen op Java in de gedachten komen.

Nadat nu de Heer C. L. BLUME op die wijze getracht heeft, den lezer te doen gelooven, dat mij zelfs de algemeenste distinctive kenmerken der klassen van het plantenrijk onbekend zijn, — dat ik namelijk niets wist van die centrale vaatbundels bij de Lycopodiaceën en de nu eens in 2 rijen naast de middenzenuw, dan weder (als de bladen vierhoekig zijn) in 4 rijen geplaatste stomata der Coniferen-bladen enz. enz. — zoo vermeldt hij, dat reeds in Sept. 1844 in de bijeenkomst der Duitsche natuur-onderzoekers (wier berigten hij aanhaalt) de gelukkige gedachte bij hem opgekomen is; — om het »valsche natuurwonder” voor een *Dacrydium* te houden; dat hij dus reeds eens, voor 5 jaren, diezelfde verdienstelijke daad begaan heeft, die hij nu nog eens herhaalt en — men kan er bijvoegen —

(1) Verhand. van het Batav. Genootschap Xde deel, 1825, over de gesteldheid van het gebergte Gedé, door CAREL LODERWIJK BLUME.

alsnu in *grooter* formaat en met grootere letters drukken laat.

Op die wijze nu stelt ons de Heer C. L. BLUME zijne diepe kennis der Coniferae voor en eindigt daarmede zijn vreeselijk anathema tegen ons, verwijzende op de afbeelding die hij van den top van een takje des Sambinoers heeft laten vervaardigen (1).

De kleur evenwel van dien uitval van den Heer C. L. BLUME (2) is te duidelijk te erkennen, dan

(1) L. c. tab. 172, B. naar een exemplaar 't geen hem door de goedheid van Prof. DE VRIESE, die hier geen kwaad vermoed heeft, is ten gebruike gegeven, en wiens eigen, vriendschappelijk afgestaan voorwerp de Heer C. L. BLUME nu bezigt om dien geleerde daarmede aan te vallen. Daarbij ligt nog de volgende door mij op Sumatra geschrevene etiquette: »Ilab in provincia Battarum (in silvis inter Tapanulie et Silindong. Alt. 2000') »Arbor 30-50 alta, pyramidalis, pulcherrima, ramis verticillatis, »inferioribus longissimis, deflexis, superioribus erecto-patulis, »habitus abietinus! Lege mens. Decembr."

Prof. DE VRIESE schreef er later nog bij: »Geschenk aan »W. H. DE VRIESE van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal-Mr. P. MERKUS."

(2) Buitenlandsche Lezers, die niet in de gelegenheid zijn den Heer C. L. BLUME (Cognomine Rumphio enz. enz.) in persoon te leeren kennen, verwijzen wij naar de afbeelding die Zijn Ed. Zeer Geleerde op de titelplaat van het IIIde deel der Rumphia van zich heeft geleverd, tegenover het symbool der Wijsheid »Genesa." Men kan daar tevens zien, dat *ware* verdiensten ook altijd van bescheidenheid en PIETAS vergezeld gaan. — Waarschijnlijk is die langneuzige wijsheid (Genesa) den Heer C. L. BLUME van Java naar Europa gevolgd; ten minste heeft een van de steenen Idolen in het Museum van Oudheden te Leiden de voltuakste gelijkenis met het beeld op die titelplaat, tegenover Zijn Wel-Ed. Gestrengc.

dat het noodig zou zijn die in een nog helderder licht te plaatsen, — ik wil derhalve slechts nog eene korte geschiedenis mijner ontdekking van den Sambinoer en deszelfs overzending naar Europa geven, en wil daarbij tevens op *die* punten oplettend maken, welke den Lezer, die billijk wenscht te oordeelen, zullen doen zien, hoe ligt eene verwisseling van dien boom mogelijk was.

I. Ik vond den boom, die nooit te voren door mij gezien was, het eerst, tegen het einde van 1841 op eenen zeer versnelden togt uit Silindong naar Tapanoëlie, terwijl ik vervolgd werd door kwalijk gezinde Radja's, die, als ware Kannibalen, dorstig naar bloed, weinige jaren voor mijn oponthoud aldaar (in het dorp Hoeta tinggi), twee Missionarissen met lansen verraderlijk doorstoken, in stukken gesneden en opgegeten hadden. In den haast kon ik slechts takken medenemen, en had geen tijd om den boom naauwkeuriger te onderzoeken. Ik vermeende een boomachtig Lycopodium voor mij te zien; ik schreef onder dien indruk over den zonderlingen boom in mijne beschrijving der Battalanden, en uitte mij op eene soortgelijke wijze daarover ook in eenen brief aan mijnen beroemden vriend Professor C. G. NEES VON ESENBECK te Breslau, aan wien ik tevens exemplaren van takken dezes booms toezond. Kort daarna werd ik ziek; ik keerde naar Java terug en bleef in de binnenlanden van dit eiland langen tijd van mijn herbarium gescheiden, waarvan een gedeelte door den Gouverneur-Generaal MERKUS naar Europa

en wel bepaaldelijk aan den toen Amsterdamschen (nu Leidschen) Hoogleeraar DE VRIESE gezonden was, terwijl zich het overige te Batavia bevond. Eerst in 1845 kreeg ik mijne Sumatraanche planten weder te zien: ik maakte gebruik van die gelegenheid, om verscheidene daarvan naauwkeuriger te onderzoeken en erkende spoedig dat de Sambinoer-boom eene Conifere was. Dadelijk schreef ik eene teregtwijzing op mijne vroeger hierover geuite meening, en zond deze aan Prof. BURMEISTER te Halle, die de vriendelijkheid had gehad de zorg voor de publicatie der »Battalanden" op zich te nemen.

Het werk was echter reeds gedrukt en mijn verzoek om wijziging van de plaats over den Sambinoer kwam te laat. Ook had reeds de Heer NEES VON ESENBECK (zonder mijn medeweten, doch vermoedelijk uit belangstelling in mijne werkzaamheden en mijn persoon) mijne brieven bekend gemaakt. De lezer kan hieruit zien, dat de hulp van den Heer C. L. BLUME niet onmisbaar was, om eene Conifere, ook zonder fructificatie, aan hare structuur te herkennen, en dat ik mijn best gedaan heb, om de publicatie eener dwaling te vermijden. — Dat deze bekendmaking niet te min geschied is, was het werk van het toeval en niet mijne schuld.

Ook hebben mij deze omstandigheden aanleiding gegeven, in 1847, mijne tot dien tijd door den druk bekend gemaakte opstellen, namelijk mijne door NEES VON ESENBECK uitgegeven »reizen over Java" (Magdenburg bei BANSCH 1845) en mijne beschrijving der

»Battalanden op Sumatra» — nog eens door te zien en eenige onnaauwkeurigheden te verbeteren. Daaruit ontstonden »kritische aanmerkingen en verbeteringen tot enz.» — die reeds in November 1847 voltooid waren, maar die, om redenen wier vermelding van geen belang voor den lezer is, tot hiertoe als manuscript bij mij berusten.

2°. Ik vond den Sambinoer slechts steril en heb wel naauwelijks noodig aan te merken, dat, als ik dien fructificerende gezien had, alsdan, ook zonder de onderzoeking der inwendige structuur, eene verwisseling met eene Lycopodiacea, niet zou plaats gegrepen hebben.

3°. Overigens kon ik ook den inwendigen bouw, de structuur van het hout en de gesteldheid der epidermis niet onderzoeken, — ik had geen microscop. — Ook had ik nog nooit eene soort van het geslacht Dacrydium gezien, als zijnde dit eerst na mijn vertrek uit Europa in tuinen en kassen verspreid geworden. Ook was op Sumatra niet een botanisch werk in mijn bezit. Mijne meening eene Lycopodiacea voor mij te hebben, grondde zich dus voornamelijk op de foliatuur, den habitus en het gansche physiognomische voorkomen van den boom en was het werk van weinige minuten, van een reiziger in eene *wildernis*.

De Heer C. L. BLUME was in het bezit van eene volledige bibliotheek, van eene groote plantenverzameling, — hij was in de gelegenheid om de nieuwste en zeldzaamste planten der tuinen en kassen ge-

makkelijk te zien, — hij leefde in Europa te midden van andere geleerden, die hij dagelijks om raad en inlichting kon vragen, en desniettemin had hij toch nog van 1842 tot 1844, dus twee volle jaren, (ja tot 1849, dus zeven jaren) tijds en nog buitendien de hulp van andere Kruidkundigen noodig, om de door mij gezondene plant als eene *Dacrydium* te erkennen! Indedaad ik kan niet anders, dan hier te herhalen mijne »nondum labefactata incredulitas,” betrekkelijk die genoemde erkenning op »den »eersten blik” (l. c. p. 220), en ik zou veeleer genegen zijn te gelooven, dat de (komische) blijdschap over zijne *Dacrydium*-ontdekking (die hij in de bijeenkomst der natuurkundigen van 1844, en daarna in folio op nieuw in 1849 heeft uitgegeven) aan de moeilijkheid daarvan toe te schrijven is.

4°. De gelijkenis der takken, der bladen en der bladstelling van den Sambinoer met een *Lycopodium*, is *groot* en veel grooter, dan de uitgever der *Rumphia* dit heeft voorgesteld.

De lezers, die aldaar op uitdrukkingen stooten, als: »cujus nonnisi levissima cum quibusdam lycopodiis esset similitudo,” of »levis et fortuita similitudo” verzoek ik slechts onder anderen te willen nazien de afbeelding van *Lycopodites pinnatus* BRONN, die eene treffende gelijkenis met onze Sambinoer heeft, zoo als ook over 't algemeen de grootste physiognomische verwantschap van dezen boom met andere levende en fossile *Lycopodiaceen* b. v. met *Lepidodendron*-soorten, (*L. elegans* e. a.) niet te miskennen is.

Natuurlijk zoo als de Heer C. L. BLUME l. c. tab. $\frac{172}{B}$, f. 1. den *top* van eenen tak afbeeldt, dien hij van Prof. DE VRIESE verkreeg, is de gelijkenis verminderd, want deze afbeelding is zoo slecht en zoo onjuist, dat wij besloten hebben, van den top deszelfden exemplars eene juiste en getrouwe afbeelding te leveren. De lezer zal dan duidelijk zien, dat de bladen veel langer en naar binnen (naar den tak toe) gebogen zijn; dat zij veel digter bij elkander staan, en dat de terminale takken een veel meer bundelvormig voorkomen hebben, dan de Heer C. L. BLUME dit voorstelt.

Ligt was het derhalve, eene zoo zonderling gevormde Conifere, als onze Sambinoer is, met zoo diep neêrhangende en zoo lange takken, die op het veelvuldigst in kleinere takken verdeeld, wijd en zijd over den grond rond kruipen en die geheel het aanzien hebben van de slingerende ranken van een kruidachtig *Lycopodium*, — ik zeg, ligt was het, eene zoodanige plant, onder omstandigheden als boven (sub. 1°-3°) aangehaald voor eene boomachtige *Lycopodiacea* (1) te houden. — Dit is misschien wel des te vergeeflijker, dewijl het vaderland van den boom zoo rijk is aan vele andere physiognomische

(1) Toen ik op mijne Etiquette »*Lycopodium arboreum*» schreef, zoo moest dit natuurlijk geene systematische benaming verbeelden, maar slechts »eene boomachtige *Lycopodiacea*» uitdrukken.

en plantengeographische eigendommelijkheden, waarvan meer als eene zonderbaar van datgene afwijkt, wat men gewoon is in naburige landen als natuurwet te erkennen.

Want, in Tobah groeijen gezellig echte pijnboomen (*Pinus Merkusii*) — twee *Casuarinen* — van daar dalen eiken neêr tot aan de kust en komen tusschen Kamferboomen (*Dryobalanops*) en *Styrax Benzoin* voor, terwijl *Pandanus*-soorten op de inwendige hoog-vlaktens tieren naast de Coniferen, en zich op stammen verheffen die door hunne rankheid en hoogte dikwijls boven de *Cocospalmen* uitsteken.

5°. Niet alleen ik, van alle hulpmiddelen in die uitgestrekte bosschen ontbloot, werd door die treffende gelijkenis des Sambinoers met *Lycopodiaceën* misleid, maar ook andere Botanici in Europa, die gedroogde exemplaren van mij ontvangen hadden, werden (blijkens hunne naar Java gezondene brieven) daardoor op een' dwaalweg gebragt. Ik noem hier slechts den uitstekenden, aan den Heer C. L. BLUME als *schrijver*, zoo wel bekenden geleerde Prof. C. C. NEES VON ESENBECK, die mij nog aanried, mij, zoo mogelijk, doorsneden van den stam des Sambinoers te verschaffen, enz.

Gelooft de Heer C. L. BLUME misschien, dat ook NEES VON ESENBECK met de inwendige structuur der gewassen onbekend is en Coniferen niet van *Lycopodiaceën* zou weten te onderscheiden, wanneer hij die aan een microscopisch onderzoek onderwerpt?

6°. Nog meer, — reeds lang vóór mij hebben de beroemde reizigers BANKS en SOLANDER in hunne manuscripten dezelfde dwaling begaan; zij hebben eenen daarop zeer gelijkenden boom (dien zij in Nieuw-Zeeland vonden) voor eene Lycopodiacea gehouden en dien »*Lycopodium arboreum*” genoemd. (Vergel. Endlicher, Coniferae, p. 224, die hem tot *Podocarpus biformis*, Hook. brengt.)

Wel is waar, maakt ook de Heer C. L. BLUME l. c. p. 220. anno 1849, gewag van die vergissing, maar hij maakt de aanmerking slechts in 't voorbijgaan, in 't kort, als 't ware ongaarne — en geeft door niets zoo duidelijk, dan hierdoor, de partijdigheid en de geheel persoonlijke kleur van zijnen uitval te kennen.

Want, als die verwisselingen of die slechts op den habitus of foliatuur gegronde en onjuiste bestemmingen van die reizigers en van mij zelven twee volkomen overeenkomende, geheel analoge daadzaken zijn, hoe komt het dan toch, dat de Heer C. L. BLUME over die van BANKS en SOLANDER met zoo veel liefelijke zachtmoedigheid heenstapt, en daarvan slechts even in de aanmerking spreekt (omdat hij ze toch aanhalen moest), terwijl hij over de andere, die mij betreft, zich zoo wijdloopig verklaart, dat zes en twintig volle regels in folio formaat ter naauwernood toercikende schijnen om zijne gewaarwordingen lucht te doen scheppen.

Te weten wat den Heer BLUME daartoe dreef, dit

zal den Lezer (even als mij) onverschillig zijn; het zij voorloopig genoeg te hebben aangetoond, dat liefde tot Wetenschap geen aandeel aan zijnen uitval had; dat zijn oordeel onbillijk en zijne wijze van voorstellen mijner vermeende benoeming des Sambinoers onjuist en niets anders dan eene personaliteit is.

Leiden, 27 Dec. 1849.

(Vervolg hierna.)

N A S C H R I F T.

Hoe afkeerig ook van polemiek, heb ik besloten om in een volgend nummer van dit Archief, het *tweede* gedeelte op de voorgaande verhandeling van den Hr. JUNGHUHN te leveren. De Heer C. L. BLUME Directeur van het »Rijks"-Herbarium, heeft een openlijken strijd, *ongeropen, onnoodig* uitgelokt. Door zijn geschrijf heeft hij getracht den Heer JUNGHUHN en mij in een bespottelijk daglicht te stellen. Zoo behandelt de Heer C. L. BLUME eenen man, die gedurende bijna dertien jaren Java en Sumatra onderzocht heeft met eene vlijt, onverschrokkenheid en onvermoeidheid, waarvan de geschiedenis der nieuwere wetenschap, geen tweede voorbeeld *kan* opleveren. Zoo handelt de Heer C. L. BLUME, de Rijks-Ambtenaar, in wiens handen *ex officio moeten* komen de gedroogde in Indië verzamelde planten met de daarbij behoorende etiketten of bij-schriften, in loco op den eersten aanblik der voorwerpen, te midden der vaak woeste natuur gemaakt: voorwerpen op last der Nederlandsche Regering en alzoo voor rekening van de schatkist

verzameld, door de daartoe benoemde reizigers, en zulks met gevaar van hun leven en gezondheid. Zoo schreef de Heer C. L. BLUME in 1847 over mij, toen ik met hem in vriendschappelijke verhouding was. De Heer C. L. BLUME heeft, door zijn gedrag, dien band verbroken. Hij verloor daardoor voor altijd de achting van allen die zich inderdaad met deze wetenschap bezig houden. De natuurkundigen in onze O. I. Kolonie, die de schoone voortbrengselen der natuur inzamelen en deze naar Nederland voor het »Rijks"-Herbarium moeten verzenden, weten nu welke jammerlijke mishandeling hier hun deel wordt, als loon voor 't geen zij onder eenen brandenden hemel en bij de grootste ontberingen, ten behoeve van de wetenschap in Nederland, deden. Gelukkig vindt zulke handeling geen weêrklank in het Nederlandsche hart, 't welk de Heer C. L. BLUME, niettegenstaande hij eene reeks van jaren hier inwoont en hollandsch ambtenaar is, nog niet schijnt te hebben leeren kennen.

En wat zullen nu de Nederlandsche en Indische Regeringen wel zeggen, als Zij dit schanddaal vernemen? Welke mate van vertrouwen of achting kan een Gouvernement voortaan nog schenken aan zulk een man? Heeft de Regering dan daarom zooveel tonnen gouds voor het onderzoek van Indië veel gehad, opdat zij, die van Regèringswege hier belast zijn om kostbare Inrigtingen ten nutte van de wetenschap te doen dienen, daarentegen deze schatten der natuur voor Hollandsch geld verzameld,

aanwenden om kleingeestige twisten te verwekken en schanddalen te weeg te brengen?

Is dat dan het rampzalig resultaat van zulke inrigtingen en van den arbeid van Rijks-ambtenaren? En dat in dezen tijd waarop de Regering in alle opzigten op bezuiniging bedacht is, waarop lands Werken, Hoogescholen met vernietiging, de Delftsche Akademie, het Instituut van Wetenschappen met opheffing bedreigd en de uitgaven voor Hooger Onderwijs ingekrompen worden? Wordt niet onder zulke verhouding en bij eene dergelijke aanwending de wetenschap een uithangbord, en zoodanig gebruikte Rijks-Instelling een paskwil op bezuiniging?

De Hr. C. L. BLUME heeft hierover zelf het vonnis gestreken; zijne daden spreken. Wat hij deed, kome alleen ter zijner verantwoording. Ik herhaal het, de Hr. C. L. BLUME heeft *ongeroopt*, *onnoo-dig* den strijd, die nu welligt langer kan duren dan hem aangenaam zijn zal, aangevangen. Op hem, niet op ons, komen dan ook al de gevolgen en verantwoording van eene verachtelijke uittarting. Van mijne gedragslijn ben ik te allen tijde bereid aan elk die bevoegd is mij daartoe te roepen, die rekenschap te geven, welke hij kan wenschen of eischen. De Hr. C. L. BLUME heeft misgerekend, indien hij meent, dat hij mij ongestraft aan bespotting kan prijs geven. Ik zal den Hr. C. L. BLUME nooit een antwoord schuldig blijven.

Leiden 1 Maart 1850.

W. H. DE VRIESE.